

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1075/2022
15.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Станковић адвокат из ..., против туженог „Trag press“ д.о.о. Крагујевац из Крагујевца, чији је пуномоћник Светлана Васић адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3426/2021 од 02.12.2021. године, у седници већа која је одржана дана 15.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3426/2021 од 02.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2071/18 од 25.01.2021. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба у делу у коме је тужилац поставио тужбени захтев да се утврди да је био у радном односу код туженог „Trag press“ д.о.о. Крагујевац у периоду од 10.08.2004. године па до 15.11.2013. године, и да се обавезе тужени да тужиоцу призна ово право и омогући упис у евиденцију, што ако не учини ова пресуда ће служити као подобна исправа, као неблагоприятна. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да тужиоцу уплати доприносе за осигурање надлежним фондовима за период од 10.08.2004. године па до 15.11.2013. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 124.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до коначне исплате у року од 15 дана, док је захтев за исплату већег износа од досуђеног одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3426/2021 од 02.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 2071/18 од 25.01.2021. године у ставу првом и другом изреке, и одлука о

трошковима поступка садржана у усвајућем делу става трећег изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију из разлога предвиђених законом.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у периоду од 10.08.2004. године до 01.07.2013. године тужилац је био у уговорном (пословном) односу са туженим, по основу већег броја колпортерских уговора закључених између туженог, као дистрибутера са једне стране и тужиоца, као колпортера са друге стране. Предмет тих уговора била је колпортерска улична продаја штампе од стране тужиоца за рачун туженог. Обавезе тужиоца као колпортера биле су да организује преузимање и продају штампе по договору са туженим, да продаје штампу по цени која је означена на сваком примерку, да врши сукцесивно плаћање у договору са туженим и да организује свакодневну контролу продаје и повраћај непродате штампе. Обавезе туженог као дистрибутера биле су да тужиоца благовремено и редовно снабдева штампом, да обезбеди одговарајуће накнаде за вршење продаје, да организује контролу продаје и повраћаја штампе и да преузме обавезу плаћања ПДВ-а за продату штампу. Дана 1.07.2013. године, уз посредовање Омладинске задруге „Факс“ из Крагујевца, између туженог као послодавца и тужиоца као задругара закључен је уговор о обављању привремених и повремених послова којим је договорено да тужилац код туженог обавља послове колпортера и друге послове који су ближе одређени актом ОЗ „Факс“, а који имају карактер привременог и повремених посла, и то најдуже до истека 120 радних дана рачунајући од дана отпочињања посла. Овим уговором, потписаним од стране парничних странака и овлашћеног лица ОЗ „Факс“, поред осталог договорено је да је ОЗ „Факс“ у обавези да тужиоц, у складу са одредбама важећих закона које се односе на овај вид ангажовања, уплаћује припадајуће порезе и доприносе (члан 5), те да се тужени утврђену накнаду за рад исплаћивати тужиоцу посредством ОЗ „Факс“, уплатом на текући рачун (члан 7). Пословна сарадња тужиоца и туженог трајала је до 15.11.2013. године, када је тужилац престао са обављањем послова колпортера за потребе туженог.

Правилно су, по налажењу Врховног суда, нижестепени судови одбацили тужбу као неблагоприятну у делу захтева којим је тужилац тражио утврђење да је код туженог био у радном односу у периоду од 10.08.2004. године до 15.11.2013. године и да се обавезе тужени да му ово право призна и омогући упис у евиденцију. Такође, правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев којим је тужилац тражио обавезивање туженог да за тужиоца уплати доприносе за осигурање надлежним фондовима за напред наведени временски период.

Одредбом члана 195. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/2017), прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или кад је

запослени сазнао за повреду права, запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом. Рок за покретање спора јесте 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.

У конкретном случају рок за подношење тужбе из напред наведеног законског прописа почео је да тече 15.11.2013. године, као дана престанка радног ангажовања тужиоца на пословима колпортера које је обављао за рачун туженог почев од 10.08.2004. године. Рок је преклузивног карактера чије пропуштање води губитку права на судску заштиту, односно одбачају тужбе као неблаговремене. Тужилац је тужбу поднео дана 06.07.2018. године, након истека наведеног рока.

Према одредбама чланова 7-9. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/2004... 112/2015) обвезници доприноса за обавезно социјално осигурање су запослени као осигураник и послодавац.

Према члану 14. истог закона, основница доприноса за запослене и за послодавце је зарада, односно плата и накнада зараде, односно плате у складу са законом који уређује радне односе, општим актом и уговором радом, односно решењем надлежног органа.

Доприноси се обрачунавају према стопама прописаним одредбом члана 44. став 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Према члану 6. став 1. тачка 24. и 25. истог закона, допринос из основице је износ доприноса који обрачунава, обуставља и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода у име и у корист осигураника, а допринос на основицу је износ доприноса који обрачунава и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода у своје име, а у корист осигураника или осигураник који сам за себе плаћа доприносе. Уплата доприноса за обавезно социјално осигурање је законска обавеза послодавца који је дужан да доприносе обрачуна и уплати истовремено са исплатом зараде, разлике зараде или уговорене накнаде за привремене и повремение послове по прописима које важе у моменту исплате тих примања, и чине саставни део зараде запосленог у смислу члана 105. Закона о раду и у вези са чланом 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Тужени није био тужиочев послодавац, нити је тужилац био у радном односу код туженог у смислу члана 5. Закона о раду, да би на страни туженог постојала обавеза да за тужиоца обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање.

Неосновани су наводи у ревизији који се тичу постојања радног односа и обавезе да тужени по том основу уплати тужиоцу доприносе за осигурање надлежним фондовима. Суд није везан правним основом постављеног тужбеног захтева али јесте везан чињеницама које образују стварни и правни идентитет тужбе, у смислу одредбе члана 192. став 4 ЗПП. Тужилац је у тужбени захтев за уплату доприноса засновао на чињеници да је био у радном односу код туженог па је тужени по том основу у обавези да на име тужиоца уплати доприносе надлежним фондовима. С обзиром да је тужба у делу у коме је тужилац поставио тужбени захтев да се утврди да је био у радном односу код туженог у периоду од

10.08.2004. године па до 15.11.2013. године одбачена као неблаговремена, то је правилно одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да тужиоцу уплати доприносе за осигурање надлежним фондовима.

Са изнетих разлога сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**